

אבשלום פיינברג אינו דחוף * מדוע לא קיבל לסקוב את האות ? * המשכנתאות עולות ועולות * העשן השחור של אוטובוסי "דו" * דת ישראל ועונש המוות במדינה

הממשלה נגד ריקודי בטן!

ספיר, לא כרוב חברי הכנסת, הוא בעל חוש-הומור. הוא ענה לי כגמולי, באותו סיגנון: **שרי-האוצר פינחס ספיר:** ... אני רוצה להרגיע את חברי הכנסת אבנרי: אינני חושש שהקומפלימנטים שלו יזיקו לי. אין לי אלא לגמול לו, ולהחזיר לו קומפלימנט על חלק מנאמיו — בתקווה שהדבר הזה לא יזיק לו.

אליעזר שושטק: בעולם הזה לא יזיק לו: אולי בעולם הבא.

שרי-האוצר פינחס ספיר: אולי הוא יהיה גם עובי לחלק בנאמיו, ויצטרף בהצבעה להחלטת הממשלה, ובענייני כלכלה, דומני, שזו תהיה הפעם הראשונה, לצערי לא יכולתי להיענות למישאלה זו. הגשתי הצעת-החלטה משלנו (ראה מיסגרת). קרה

ל כאורה, שבוע משעמם. מליאת הכנסת ישבה בסך-הכל במשך עשר שעות, שהתחלקו בין שלושה ימים — וברוב הזמן הזה נכחו פחות מעשרים חברים נכבדים. על סדר-היום עמדו כמה חוקים מישוריים, והשרים ענו לדברי הנאמנים בחיכוחים שנאמרו בשבועות הקודמים.

אבל משמילם בשבוע הזה ניתן להעלות נושאים רבים, להטיף לדיעות, להתריע בפני סכנות, כשמשמילם בכל האפשרויות הגלומות בנחלת הפרלמנטרי.

הנה כמה מן הנושאים שהעלינו השבוע, במשך אותן עשר שעות — בהן עליתי על הדוכן ארבע פעמים, התהכחתי מן המקום עם שלושה שרים, קיבלתי תשובות לעשר שאלות ות הגשתי כתיבסר שאליות חדשות.

יהודי רוסיה: למה בסתר?

חיים לנדאו, הצעקן המיקצועי של גח"ל, העלה את בעיית יהודי רוסיה. הכנסת הכירה ב"דחיות" ההצעה, ועל כן הובאה מייד לדיון — כמובן תוך חימום עם הממשלה. עצם הפרוצדורה הזאת היא שערורית, והיא מעידה על המיזטר השורר בכנסת. כי כי תאוריה, מכירה הנשיאות ב"דחיות" של הצעה רק אם היא קשורה במאורע אקטואלי, ואם החלטת הכנסת יכולה לשנות משהו מידי.

כזאת, בדיוק, היתה הצעתנו בעניין העברת עצמותיו של אבשלום פיינברג. ביקשנו דיון דחוף, כדי למנוע את ההעברה. רצנו להסביר כי זהו פשע לאומי. זכה אבשלום פיינברג שההיסטוריה הכינה לו קבר בעל משמעות סימלית חד-פעמית. מה יכול להיות יותר נוגע-ללב, יותר שובה-נפש, מאשר הקבר בחולות רפיה, כשהתומר הבודד צומח מתוך כיסו ומסמל את נצחון החיים?

אבל ממשלת ישראל היא אטומת-לב ועלובת-נפש כשהדבר נוגע לסמלים. היא הפכה את הכותל המערבי לקיר עלוב, כאשר הרסה את הסימנים הצרה, שאיפשרה התייחדות של האדם עם הכותל, ויצרה במקומה מין מיגרש-הנייה גדול לקארינבלים. היא הרסה את הקבר הנודר של אבשלום, והעבירה את עצמותיו לשיכון-ותיקי-האומה-ז"ל בהר-הרצל.

נשיאות הכנסת טורח, אצל הכיר בדחיות הצעתנו וכך נמנע מן הכנסת להביע את דעתה על העניין בעוד-מערור. אבל היא הכירה ב"דחיות" הצעתנו של לנדאו על יהודי בריית-המועצות. למה? לוי אשכול עצמו אמר בנאמיו כי שום דבר לא השתנה, וגם לא ישחנה בקרוב. אפשר היה בהחלט להעלות את העניין הכאוב הזה בהצעה רגילה. אבל בנשיאות הכנסת אפטר עתה שום ירוג לאפוזיציה, ושלטות בה הקונויות. פיינברג לא היה דחוף, המניעים הכלליים של יהודי רוסיה הוכחו, כדחופים, לא בגלל הנושאים — אלא בגלל דמותו הבניינית, והנה, אחרי שהוכרה "דחיות" זו — נמנע מן הכנסת לדבר, מחוץ קונויה שהוכנה מראש בין הממשלה וגח"ל, הועבר העניין כולו לדיון חשאי בועדה, מבלי שהסיעות בכנסת יכלו להביע מכללית את דעתן (חוץ מלנדאו עצמו, לוי אשכול ואיש רק"ח, שהציע להסיר את העניין מסדר-היום).

קמתי והתנגדתי לכך בתוקף. קשה לי להעלות על הדעת נושא מתאים יותר לדיון פומבי, קמתי והתנגדתי לכך בתוקף.

נגד המיני-פיחות

הצעת-החלטה של סיעת העולם הזה — כוח חדש:

- 1 הכנסת קובעת כי הפיחות, שבוצע על-ידי ממשלת הליכוד הלאומי, אין בו תשובה לבעיות הכלכליות האמיתיות של ישראל.
- 2 הכנסת מטילה על הממשלה חובה מוחלטת למנוע, בכל האמצעים, התייקרות כלשהי במשק והורדת רמת-המחייה של הציבור.
- 3 הכנסת מטילה על הממשלה להבטיח כי שום חלק מן הציבור לא יפולל בתיצאה מפיחות זה שלא באשמתו, ובכלל זה ציבור המשתכנים.

לחבר שכבר התרגלנו לו: רק אני הצבעתי בעדה. שאר סיעות האופוזיציה, וגם כמה מהדבר מפ"ם וגח"ל, נמנעו. הרוב הגדול הצביע נגדה. ואחרי-כך ניגשו אלינו כמה וכמה ח"כים, ביניהם שהצביעו נגדה, והחמיאו לנו על הניסוח השקול והנכון של הצעתנו...

טלביזיה ערבית: כמו שאנחנו יפים

רשר ישראל גלילי, לעומת זאת, הוא אדם רציני, והוא עונה ברצינות. כך קרה לי כאשר קראתי לו קריאות-ביניים בעניין ריקודי-בטן (ראה מיסגרת).

אבל עם גלילי היות לי ויכוחים חמורים יותר. הם פרצו כאשר ניסה השר להשיב לטענותי, כי טלביזיה הערבית (ה"לייבליז" לשעבר-חירות) לא תעזור למדינה, אם אין לממשלה מדיניות ברורה כלפי תושבי השטחים המוחזקים.

עמתי, בואמי לפני שבועיים, על כמה מן הבעיות הפסיכולוגיות הכרוכות בתעמולה במרחב הערבי. למשל: אין זו תעמולה טובה להשמיץ את מנהיגיהם באוזני עמרי-ערב. השמיץ צוח כאלה (אפילו אם הן נכונות) לא יכנסו שום ערבי, כשהן באות מפי ישראל. לעומת זאת מחייבת תעמולה טובה שתעמוד במרכזו תוכנית מפורטת וחיונית לפתרון בעיות המר-חב — השטחים, הפליטים, הביטחון, השייט, ועוד.

הזהרתי גם מפני התעלמות מן הפסיכולוגיה הערבית, ותוך כדי כך, כדוגמה, אמרתי שמועצת של קיבוץ, המלהיב ישראל, יכול לעורר תגובה הפוכה אצל ערבי. תחת להגיב על כך, התייחס עימי השר גלילי, חבר קיבוץ נען, על חשיבות הקיבוץ:

השר ישראל גלילי: כמה מחברי הכנסת, ובכללם חבר הכנסת אבנרי, ביקשו תולות בהפעלת הטלביזיה משא כבד מדי. הם ביקשו להתנות הפעלה בכך, שלממשלה תהיה מדיניות בהירה וצלולה, אף בנסיבות שמן הנמנע להפעיל מדיניות זו. אבל נראה לי לנכון להדגיש, שהם ביקשו להתנות ערכה של הטלביזיה במדיניות שתהיה מקובלת עליהם.

למשל, שואל חברי-הכנסת אבנרי: "מה נגיד להם, לתושבי ה"מרחבים המוחזקים בידי צה"ל? האם יש לנו מה לומר להם?" בחדאי שיש לנו מה לומר להם.

ועוד שואל חברי-הכנסת אבנרי: "האם נספר להם בטלביזיה הערבית שכל המנהיגים הערביים, כולם, הם שקרנים ורמאים; שכולם רצו, רוצים וירצו תמיד להשמיד את ישראל?" ודאי שנספר להם שיש מנהיגים בערב — והם שליטי המדינות השכנות — הרוצים בהשחתתה של ישראל. ותהיה זו האמת. ונדבר בלשונם ונצטט בדבריהם. בוודאי שיהיה עלינו להוקיע שקרים, ומי ומי משקר, יש לנו מה לדבר אל אוכלוסיית השטחים המוחזקים.

אנו נראה להם, במידה שניתן הדבר באמצעות המסך הקטן, את חייה וערכיה של ישראל; דברים אנושיים ופשוטים: כיצד מסתלים בחולה, איך דואגים למוטב, כיצד מסתלים בעולה, איך מפתחים חקלאות, איך מקדמים תעשייה. לא הכל בבחינת טלית שכולה תכלת. אבל בטלביזיה, הערבי לא יראה את הקיבוץ המשגשג, הוא יראה את האדמה עליה ישב אתמול הפלח הערבי, על פי זה אין להראות בטלביזיה אף לא אתר אחד ואף לא כיברית-ארץ אחת, שהרי רבים מסתחים בקרב האוכלוסייה הערבית והעמים השכנים את ההכרה, כי הארץ נגזזה ואינה לנו, ואנו בה בבחינת כובשים ואימפריאליסטים.

אליעזר שושטק: וחברי-הכנסת אבנרי בתוך הכובשים והאימפריאליסטים.

השר ישראל גלילי: אינני מבין מה פשר שאלה זו. אנו נראה את ישראל כמות שהיא, ואנו נסביר את רצוננו לשלום, את הצורך במשאומותן ישר, את הדעה שביטול הלוחמה אינו מספיק ואינו תחליף לשלום; אנו נסביר כי באמצעות משאומותן ישר אפשר לפתור את כל הבעיות השנויות במחלוקת, לרבות הבעיות הטריטוריאליות; לרבות המרת קווי הפסקת-אש בחוץ-לשולם וגבולות מוסכמים.

אורי אבנרי: האם קול-ישראל בערבית הצליח, במשך שמונה-עשרה שנים, לרכוש לנו ידידים בארצות-ערב?

לקיבוץ

למען יהודי ברית המועצות

הרבה יותר מסבירה מאשר השאלה "למה". אני מקווה שאפילו יוסי-ההצעה, יסכים להצעתנו זו, ואני מציע איפוא להעביר את הדיון לוועדת-החוק והביטחון.

היו"ר קדיש לוז: האם חברי-הכנסת לנדאו מסכים להצעה?

חיים לנדאו: כן.

אורי אבנרי: אני מציע, כבוד ה"יושב-ראש —

היו"ר קדיש לוז: אין לד רשות הדיבור.

ראשי-הממשלה אשכול: אינני רוצה להרחיב את הדיבור על שאלות אלו. המערה תיאר תמונה נגומה בי צבעיה המדהימים, ואין לי הרבה להוסיף. אני מקווה שחברי-הכנסת יסכימו איתי כי מוטב להעביר את הדיון בפרטי-הבעיה מן המליאה אל הוועדה — אני מתכוון לוועדת-החוק והביטחון.

אורי אבנרי: למה? למה לא תדון בזה מליאת הכנסת, אדוני ראשי-הממשלה?

יוסף פישר (המערך): תנחש.

אורי אבנרי: מה? מה מתאים יותר לי כנסת מאשר לדון בנושא זה? בשביל מה קיימת הכנסת אם לא לדון בנושא כזה?

שרי-המערך בורג: האם גדולת ה"נושא נמדדת לפי — — — ?

ראשי-הממשלה אשכול: מותר לי להציע הצעה. לנסות לכנסת לא יקבל אותה. הנושא, "למה" — מי יודע בכלל אם הן הולמות את העניין. לפי הערכתי, אני חושב שזהו דיון מדיני מסדרה ראשונה, בצורה הימים האלה, ובסבך הימים והשאלות, נוח יותר, קל יותר, אולי טוב יותר ואולי גם יעיל יותר, שהבירור יתקיים בחוג מצומצם יותר. מוטב שגם לא אסביר יותר את התשובה, כי התשובה יכולה להיות

גלוי ונרחב, בו תביע האומה הישראלית את דעתה על מצב יהודי ברית-המועצות. (התכונתי בדיון כזה למחות בתריפות נגד הפליטים היהודים, ובאותו זמן להזהיר מפני המגמה לנצל בעייה זו כמכשיר במאבק המדיני נגד מוסקבה. זהו עחל ליהודי רוסיה. הדבר הביא לחילופי-דברים ביני לבין לוי אשכול וקדיש לוז (ראה מיסגרת).

המיני-פיחות: למי מזיקים קומפלימנטים?

ע? רקע היתולי יותר היו חילופי-הדברים בין השר פינחס ספיר וביני. לפני שבוע, כשאנחנו נגד המיני-פיחות, עטפתי את החלק הראשון של הנאום בסיגנון אירוני, בו המסרתי שבחים על השר ספיר.